

656

3 840

656.835 (03)

Mojej wnuczce, Sophie

Tytuł oryginału
*The World Encyclopedia of Stamps
and Stamp Collecting*

Redaktor merytoryczny
Grażyna Szaraniec

Redaktor prowadzący
Zofia Gawryś

Redaktor techniczny
Marek Grabowski

Korekta
Antonina Wojnarowicz

Copyright in design, text and image ©
Anness Publishing Limited U.K. 2005
Copyright © for the Polish edition
by Dom Wydawniczy Bellona, 2007

Dom Wydawniczy Bellona prowadzi
sprzedaż wysyłkową swoich książek
za zaliczeniem pocztowym z rabatem
od 20 procent od ceny detalicznej

Nasz adres: Dom Wydawniczy Bellona
ul. Grzybowska 77
00-844 Warszawa
Dział Wysyłki: tel. 022 45 70 306,
022 652 27 01,
fax 022 620 42 71

Internet: www.bellona.pl
e-mail: biuro@bellona.pl
www.ksiegarnia.bellona.pl

ISBN: 978-83-11-10728-1

NOTA:

Znaczki odtworzone w tej książce nie
są przedstawione w skali 1:1. Tam,
gdzie było to możliwe, na wydaniach
w idealnym stanie pojawia się mała
ukośna kreska, wskazująca, że są one
reprodukcyjnymi.

PODZIĘKOWANIA

Wszystkie znaczki w tej książce i na jej obwolucie należą do
dr Jamesa Mackaya i pochodzą z jego prywatnej kolekcji,
chyba że poniżej będzie wskazane inaczej.

Wydawca chciałby podziękować następującym organiza-
cjom i osobom za pozwolenie na odtworzenie ich znaczków
w tej książce:

Amerykańskiemu Towarzystwu Filatelistycznemu: 71 (na
górze po lewej stronie – wszystkie znaczki w ramce), 76
(wszystkie obrazki), 77 (na dole po prawej stronie), 78 (na
górze), 78 (na dole po lewej), 80 (wszystkie obrazki), 82
(wszystkie obrazki), 85 (na górze), 87 (na dole po prawej)
Muzeum Poczty w Bath: 7 (na górze po prawej), 10 (na do-
le po lewej), 12 (na górze po prawej), 14 (na dole po le-
wej), 14 (na dole po prawej), 16 (na dole po lewej), 22 (na
dole po lewej), 23 (na górze po lewej), 23 (na dole po le-
wej), 25 (na dole po lewej – w ramce), 40 (na dole po lewej
– oba obrazki w ramce), 48 (wszystkie obrazki), 50 (na gó-
rze po prawej – trzy obrazki), 50 (na dole po prawej
– w ramce), 52 (na górze po prawej), 52 (na dole po lewej
– w ramce), 53 (na środku po lewej) i 53 (na dole po le-
wej), 58 (na górze po lewej), 58 (na dole po lewej), 59 (na
górze po prawej – w ramce), 73 (na górze po lewej)
Dr Arthurowi H. Grotenowi (z jego prywatnej kolekcji): 55
(wszystkie obrazki), 62 (na środku po prawej – w ramce)
Trevorowi Lee za zrobienie zdjęć pojawiających się na stro-
nach 25 (na górze po prawej) i 85 (na górze po prawej)
Narodowemu Towarzystwu Filatelistycznemu: 75 (na dole
po prawej), 77 (na dole po lewej), 79 (na dole po lewej
– w ramce), 81 (na dole po lewej – w ramce)
Stowarzyszeniu Sprzedawców Znaczków: 79 (na górze po
prawej)

Royal Mail: Wszelkie prawa zastrzeżone. Znaczki odtwo-
rzone za pozwoleniem Royal Mail Group plc
Czarna Pensówka (Penny Black) i znaczek ją przedstawiają-
cy (Penny Black stamp) są zarejestrowanymi znakami han-
dlowymi Royal Mail Group plc w Wielkiej Brytanii. Podzię-
kowania dla Royal Mail Group plc za pozwolenie odtworze-
nia obrazu tego znaczka w tej książce, na jej obwolucie i na
następujących stronach: 5 (na górze w środku), 12 (na gó-
rze), 13 (na dole), 14 (na dole), 16 (na dole po lewej), 76 (na
górze po prawej – w ramce), 126 (na górze po lewej)
Zbiorem Dziedzictwa Royal Mail (Royal Mail Heritage): 42
(na dole po lewej), 45 (na dole po lewej), 70 (na dole po pra-
wej), 74 (na dole po lewej)
Królewskiemu Towarzystwu Filatelistycznemu w Londy-
nie: 81 (na górze po prawej)

Podziękowania także dla:
Sklepu filatelistycznego i numizmatycznego w Bath, Wielka
Brytania (The Bath Stamp & Coin Shop), 12 – 13 Pulteney
Bridge, Bath BA2 4AY, United Kingdom, za dostarczenie
przedmiotów przedstawionych na stronach 26, 27, 28 (na
dole po lewej), 29 (na środku po lewej), 29 (na górze po pra-
wej – w ramce) i 31 (na górze po prawej – w ramce)
Linns Stamp News, Sidney, OH 45365, USA, za pozwolenie
odtworzenia znaczków z książki Varro E. Tylera Philatelic
Forgers: Their Lives and Works (Falszerze filatelistyki: ich
życie i działalność) na stronie 58

Firmie Stanley Gibbons Ltd, 5 Parkside, Christchurch Road,
Ringwood, Hampshire BH24 3SH, United Kingdom, za po-
zwolenie odtworzenia ich sprzętów na stronach 26, 27 i 28
Znaczki przedstawione w tej książce na określonych stro-
nach pojawiają się także na następujących stronach: znaczki
ze strony 1 (zgodnie z kierunkiem wskazówek zegara od gó-
ry, po lewej stronie): 144, 190, 226, 242, 218, 168; ze stro-
ny 3: 159; ze strony 4 (od góry, po lewej): 71, 34, 71, 17
(w środku), 142 (na dole); ze strony 5 (od góry, po le-
wej): 37, 126, 226, 120 (na środku, po lewej), 134, 228, 89
(na dole, po lewej), 181, 235; ze strony 250: 244; ze stro-
ny 251: 239; ze strony 252: 244; ze strony 253: 217; ze stro-
ny 254: 207 (po lewej), 144 (po prawej); ze strony 255: 211
(po lewej), 167 (po prawej); ze strony 256: 183 (po le-
wej), 127 (po prawej).

Na stronie 2: szwedzki blok z 1991 r. odtwarzający obraz
„Koronacja Gustawa II” autorstwa Carla Gustava Pilo, za-
projektowany przez Czesława Ślania.

SPIS TREŚCI

Wstęp 6**PRZEWODNIK
KOLEKCJONERA
ZNACZKÓW 8**

CZYM SĄ ZNACZKI 10
Geneza sieci pocztowej
na świecie 10
Samoprzylepny znaczek
pocztowy 12

Elementy znaczka 14

Znaczki codziennego użytku 16
Arkusze, rolki, zeszyty i całostki 18
Wydania okolicznościowe i specjalne 20
Znaczki poczty lotniczej i specjalne 22

JAK ZBIERAĆ ZNACZKI 24**Od czego zacząć 24**

Warsztat filatelisty 26
Przechowywanie zbioru 28
Tworzenie wystawy 30
Zaawansowane metody
tworzenia wystawy 32
Tworzenie zbioru według
kraju emisji 34

Pojawienie się zbiorów tematycznych 36
Kolekcjonowanie serii okoliczno-
ściowych 38

Wybieranie tematu i opowiadanie
historii 40

Tworzenie zbioru historyczno-
pocztowego 42

Tworzenie zbioru znaczków lokalnych 44

Tworzenie zbioru znaczków poczty
morskiej 46

Tworzenie zbioru znaczków poczty
kolejowej 48

Tworzenie zbioru znaczków z okresu
wojny 50

Tworzenie zbioru znaczków poczty
lotniczej 52

„Kopciuszk” filatelistyki 54
 Tworzenie zbioru historyczno-
 -społecznego 56
 Falsyfikaty, wydania fantazyjne,
 fałszerstwa 58
 Koperty 1. dnia obiegu i stemple
 okolicznościowe 60
 Znaczki-plakaty 62
 Naklejki i nalepki dobroczynne 64
 Znaczki fiskalne i nalepki specjalne 66
 Znaczki lokalne, prywatne urzędy
 pocztowe 68
 Eseje, szkice graficzne oraz próby 70
 Usterki i znaki marka-
 cyjne 72

ŚWIATOWE HOBBY 74

Początki 74

Filatelistyka zorganizowana 76
 Wystawy filatelistyczne 78
 Kupno i sprzedaż znaczków 80
 Filatelistyka w Internecie 82
 Przydatne adresy 84

ZNACZKI ŚWIATA 86

AMERYKA 88

Kanada 88
 USA: wydania
 zwyczajne 90
 USA: wydania
 okolicznościowe

i specjalne 92

USA: posiadłości i terytoria 94
 USA: obszary powiernicze na Pacyfiku 96
 Indianie północnoamerykańscy
 na znaczkach 98

Wyspy Bahama, Bermudy i Indie
 Zachodnie 100

Kuba, Hispaniola i Jamajka 102

Brytyjskie Indie Zachodnie 104

Meksyk 106

Ameryka Środkowa 108

Kolumbia, Ekwador i Wenezuela 110
 Brazylia i Gujana 112
 Boliwia, Chile i Peru 114
 Argentyna, Paragwaj i Urugwaj 116
 Wyspy pld. Atlantyku 118

EUROPA 120

Zachodnia Skandynawia 120

Wschodnia Skandynawia 122

Znaczki z Wikingami 124

Wyspy Brytyjskie 126

Brytyjskie wydania

regionalne 128

Brytyjskie wyspy przy-
 brzeżne 130

Brytyjskie terytoria w Europie 132

Kraje Beneluksu 134

Szwajcaria 136

Państwa niemieckie 138

Rzesza Niemiecka 140

Niemcy powojenne 142

Austro-Węgry 144

Czechosłowacja 146

Polska 148

Państwa nadbałtyckie 150

Rosja 152

Wspólnota Niepodległych Państw 154

Albania 156

Bułgaria i Rumunia 158

Była Jugosławia 160

Jugosławia: podział, odbudowa i wojna
 domowa 162

Grecja 164

Turcja 166

Włochy 168

Francja 170

Półwysep Iberyjski 172

AFRYKA 174

Dawne kolonie hiszpańskie 174

Afryka Północna 176

Egipt i Sudan 178

Znaczki przedstawiające sztukę i ar-
 chitekturę faraonów 180

Francuska Afryka

Zachodnia 182

Francuska Afryka

Równikowa 184

Róg Afryki 186

Afryka Wschodnia 188

Afryka Środkowa 190

Afryka Zachodnia 192

Dawne kolonie portugalskie 194

Kraje na południu Afryki 196

Republika Płd. Afryki i Namibia 198

AZJA 200

Liban, Irak i Syria 200

Środkowy Wschód 202

Arabia 204

Państwa Zatoki Perskiej 206

Afganistan i Iran 208

Bangladesz, Pakistan

i Birma 210

Indie 212

Państwa indyjskie 214

Ocean Indyjski 216

Indochiny 218

Chiny 220

Chiński Nowy Rok 222

Terytoria chińskie 224

Korea 226

Japonia 228

Indonezja i Filipiny 230

Azja Południowo-Wschodnia 232

AUSTRALAZJA 234

Australia 234

Dwieście lat w znaczkach 236

Australijskie Terytoria Zewnętrzne 238

Nowa Zelandia 240

Papua Nowa Gwinea, Nauru

i Vanuatu 242

Fidżi, Kiribati i Tuvalu 244

Francuskie wyspy

na Pacyfiku 246

Terytoria zależne Nowej
 Zelandii 248

Napisy na znaczkach 250

Słowniczek ważniejszych terminów 252

Indeks 254